

ביאור סוגי' בפרשה מהרב אברהם גוטל ר"י דביר הקדש מ.ע

לכבוד החתן ישראל מאיר ואפרת יזכו לבנב"י ודי"ם
! מאיר ואפרת ראה בגמט' 1154 בגמט' בס"ד ליל ו' כ"ד אדר תשפ"ג

אבני השהם והמשבצות

א. ויעשו את אבני השהם... וישם אותם על כתפות האפוד פרשתן בפקודי שני שני פסוקים אלו הם פרשה בפני עצמה הנמצאת בין פר' האפוד לפר' החשן ותימא שבתחילת פר' תצוה מובלע עניין אבני השהם בפרשת האפוד בלי לעשות מהם עניין מיוחד תחת זאת בפר' תצוה יש ציווי ועשית משבצות זהב ושתי שרשרות וכו' ושם זה פרשה בפ"ע כשכאן בפר' פקודי זה מובלע בפ' החשן. וצ"ע בכ"ז.

האפוד והחשן

ב. החשן הי' תלוי וקשור לאפוד. והנה מלמעלה הי' תלוי החשן עם שרשרות במשבצות שהיו תלויים בכתפות האפוד מלפניו ולמטה הי' קשור בטבעות שהיו בחלק האפוד שנכפף לפניו שהי' צמוד לחשן ובזה התקיים ולא יזח החשן מעל האפוד. והנה יש לדון האם המשבצות והטבעות אשר על האפוד לצורך החשן נחשבות כאפוד או כחשן. והסברה הפשוטה היא שהיות והם על האפוד הם נחשבים כאפוד אף שהם לצורך החשן וא"כ פלא הוא סדר הפסוקים דמתחילה מדברים על האפוד ללא המשבצות והטבעות ולאח"מ כשמדבר בעניין החשן מביאים אותם והרי לכאורה אין זה מקומו ובשלמא בפר' תצוה שמביא את המשבצות כציווי בפ"ע ניחא וגם אולי מיושבת בזה קצת ההערה הקודמת באות א' אך הכא עירב זאת עם החשן ללא שמקבל מקום בפ"ע ועוד דאפי' התם הזכיר רק את המשבצות והשרשרות בפ"ע ולא את הטבעות שעל האפוד. והוסיף להקשות ידדי הרה"ג ר' אהרן ויס הי"ו דהחשן נקרא חשן האפוד ואם נאמר שנקרא כך כי בו הוא תלוי והוא המעמיד שלו אך זה לא מיישב לגמרי דהא לא מצינו בציץ שיקרא ציץ הפתיל אפי' שהפתיל מעמידו וצ"ע. ואלי יש לחלק שאפשר לתלות כלי בכלי אחר המעמידו לא כן במעמיד שאינו כלי אחר אלא תוספת וחלק מהכלי עצמו.

ואולי יש לבאר שבעצם האפוד הוא 'בגד' משונה שעיקרו חלקו התחתני המכסה רוב היקפו אך בחלקו העליון הוא כתפות שאינם מושלמות רק שהשלמת האפוד היא החשן שמשלימו בחלקו הקדמי לכן שפיר אפשר לקרא לחשן 'חשן האפוד' כי הוא ההשלמה לאפוד. וא"כ בזה גם אפשר ליישב את ההערה על סדר הפסוקים וכדלקמ' ובס"ד אולי ניתן לומר עוד בעניין דהנה הרי לכאורה יש להקשות דהחשן צריך להקדים לאפוד הן מחמת שוויו והן מחמת האורים ותומים שבו שהוא השם המפורש שנמצא בחשן ולא באפוד ואז הכל הי' בא על מקומו כותב קודם החשן ואח"כ האפוד עם כל מעמידי החשן רק היות והחשן ללא האפוד אין לו אפשרות להחזיק על הכהן ומייד יפול לכן זכה להכתב לפני החשן אף ולכאורה החשן חשוב יותר אך כיון שהוא המעמיד כבר נחשב יותר כי בלעדיו א"א ללבוש את החשן כלל לכן הקדימו את האפוד. ועתה הרי א"א לכתוב באפוד על הטבעות והמשבצות שיהיו עבור החשן דהא לא כתב ציווי לחשן ולכן המתין לכתוב את החשן ורק אחרי שכתבו ניתן לכתוב על התוספות שבאפוד שהם בעבור העמדת החשן. ובעצם כיון שהוא 'חשן האפוד' הדברים כפי שהם כתובים נכתבו בדווקא כך כי כשצווה לעשות כתפות ולא אמר שיגיעו עד לאפוד שנכפף לפניו הוא הרי תימא איזה מין כתפות אלו לכן ממשיך מיד לחשן לבאר את המשך האפוד שהוא בהשלמת החשן.

משיכת כלי המשכן בימי המילואים

ג. הנה בפ' תצוה רביעי נצטוו בפ' המילואים למשוך את אהרן הכהן. והנה כאן בפקודי בנוסף למשיחת אהרן ובניו הצטוו על משיחת כלי המשכן [ויש כאן פלא בפ"ע דבתצוה סוף חמישי ועשית לאהרן ובניו ככה ככל אשר צויתי אותך רש"י מפרש שנכתב לעכב שאם חסר דבר לא נתמלאו ידיהם להיות כהנים והנה מפרשתן מוכח להדי' שחיסר את משיחת בניו וצ"ע ואף שאפשר לדחוק שרק אם חיסר ממה שנצטווה שם בתצוה לא נתמלאו אבל יש עוד דברים שנצרכים למילואים שכתובים בפקודי. רק בזה מסתבר לומר שעדיף להשאר עם קושיא טובה מאשר עם כזה דוחק...]. ובפשטות הי' נראה לחלק שבתצוה הוא פ' המילואים וכאן הרי הי' ביום א' ניסן שמיני למילואים כמבואר בקרא תחילת חמישי וההסבר שבמילואים העיקר הי' ההכשרה של אהרן הכהן משא"כ כאן הי' בעיקר הכשרת כלי המשכן אף וגם משחו את הכהנים זה הי' כבר לתוספת. וטעם הדבר כהנים צריכים להתרגל בעבודה לכן קיבלו שבוע דוגמה ללמוד כל דבר אך כלי המשכן הדוממים ברגע שמתחילים לעבוד עליהם הם מוכשרים לעבודתם וא"צ לאמן אותם. דא עקא בדפ' צו דחוזר על פ' המילואים כדמוכח בסופה כי שבעת ימים ימלא את ידכם והנה שם נצטווה מרע"ה בתחילה להלביש את אהרן הכהן למשוך את כלי המשכן ואז למשוך את אהרן הכהן ורק אז להלביש את בני אהרן ואין ציווי למשחם וא"כ להדיא שגם בימי המילואים נצטוו למשוך את כלי המשכן ואמר לי ש"ב הרה"ג ר' אליהו ברייזנר שהיא גמ' ערוכה בהוריות שנמשחו כלי המשכן בכל ימי המילואים וא"כ צריך הסבר גדול בכל עניין זה.

כאשר צוה ה' את משה

ד. כאשר צוה ה' את משה נמצא בפרשתן טו"ב פעמים והל דבר הוא מדוע לחזור כ"כ הרבה על כך ובפרט שהרי יש פעם שהוא מופיע באופן כללי וא"כ מדוע יש לחזור באופן מפורט על כל כלי וכלי ובגד ובגד אתמהה.

הנה לבאר מדוע לאמר כאשר צוה ה' את משה כ"כ הרבה פעמים ניתן בס"ד בב' דרכים.

א. הנה לדעת רבותינו הסוברים שהמשכן בא ככפרה על חטא העגל, הביאור לכאורה דהנה כל ענין הע"ז הוא נראה כשטות מחלטת מה"ת פסל רק יצא אתמול מהמפעל יהא לו כוחות של בורא העולם הרי הוא רק נוצר עתה בידי אדם התי' ע"ז נמצא בר"מ בתחילת ה' ע"ז שם מסביר הר"מ איך הושרשה והתחילה הטעות של ע"ז כבר בדור אנוש ובקצרה היות והי"ת ברא כוכבים ומזלות אר התנהלות העולם קשורה בהם כלשון הגמ' האי מאן דבמאדים יהא גברא אשיד דמא או אומנא או טבחא שבת קנא. ממלא יש לפארם ולשבחם כי זה כבו' של מלך שמפארים ומשבחים למשרתיו והרי עבד מלך מלך... וחשבו שזה רצון ה' ואז עשו עבורם היכלות להתקבץ שם לצורך זה והניחו דוגמת אותו משמש כסמל לדעת שכאן משבחים את השמש וכאן את מאדים וכד' עד שבסוף כבר נשכח שהם רק משמשים והתחילו לעבדם לגמרי עד שהגיעו לעוד כל א' צורה שבדה מליבו. והנה מרע"ה הי' כעין מתווך בין בני' להי"ת ושלא חזר היו העם בלחץ גדול כי זה משה האיש לא ידענו מה הי' לו ולכן בקשו לעשות מתווך אחר ולכאורה בטענתם לא הי' כלום כי כפי שהי"ת בחר במרע"ה יכל לבחור בכל א' אחר למלא מקום מרע"ה רק מי שטען נגדם היו הורגים אותו כחור אז אהרן הכהן נסה לדחותם. ואע"פ שחפשו מתווך לפתע אמרו על העגל אלה אלוהיך ישראל ולכן כשהמשכן שימש כמקום להשראת השכינה והוא כעין מתווך היתה נצרכת זהירות מופלגת בצורת עשייתו ובפרט בכרובים שידועה הגמ' שבשעה נכנסו נכרים להיכל וראו את הכרובים שהם מעורים זה בזה מיד היזילום שנא' כל מכבדיה היזילוה וכי ראו ערוותה יומא נד: וודאי שהי' צריך זהירות שלא יהא סרך רחוק של קשר לע"ז לכן כל דבר ודבר נאמר בו כאשר צוה ה' את משה. ואולי אפשר לומר זאת בקיצור היות והמשכן הוא תיקון לחטא העגל ושם זה הי' לא ברצון הי"ת לכן כאן כל דבר הי' כאשר צוה ה' כתיקון שלא עשו כלום ללא רצון הי"ת.

ב. הנה בצלאל ידע לצרף אותיות שנבראו בהם שמים וארץ ואף אין לנו השגה בגדלותו צריך להבין מה זה קשור לבנית המשכן וביותר הרי כל הלכות שבת נלמדות מעשיית המשכן ולכאורה מה הקשר והתי' העולה מב' קושיות אלה הוא שבניית המשכן היא בניית עולם קטן ולכן עבור בנייתו נצרך לדעת את צרופי האותיות שאתם בראו את העולם וממלא כיון שכל מה אנו עושים שבת הוא כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ וביום השביעי שבת לכן גם אנו שובתים. רק לכאורה אין הנידון דומה הרי ה' ברא את העולם ואנו לא בראנו ולא בוראים את העולם א"כ מדוע יש עלינו לשבות כלל התי' לזה הוא היות ובנית המשכן היתה בניית עולם קטן אז המלאכות שנצרכו לבניית המשכן כמוהם כמלאכות שנצרכו לבריאת העולם ממלא מתאים מאוד לשבות מאותן המלאכות ודו"ק וא"כ הי' צריך דיוק מירבי שכל דבר יהא בדיוק עצום צמוד ומדויק מאוד כפי שנברא העולם אשר לכן הי' צריך אישור שאכן כך נעשה בכל דבר ולכן כ' על כל פרט כאשר צוה ה'.

